

Kiadóhivatal:
Báter-nyomda, Kaszinóbazár
épület
Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.
HIRDETÉSEK
legjuttányosabb számítással,
díjszabás szerint.
Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:
Széchenyi-utca 1085 szám.
Ide küldendők a lapot érdeklő
összes közlemények.
ELŐFIZETÉS:
egész évre 10 kor., félévre 5 k.,
negyedévre 2 kor. 50 fill
NÉPTANÍTÓKNAK,
ha az előfizetést egész évre
előre beküldik: 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.
AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Felelős szerkesztő:
BODNÁR ISTVÁN.

Bemunkatársak:
JANOSITS KÁROLY. KOVÁCH ALADÁR.

Kiadja:
BÁTER JÁNOS NYOMDÁJA.

Wosinsky Mór halála.

E hely e héten legyen még az Övé. Nagy tudása, páratlan szorgalma, jó szíve, puritán jelleme megérdemli, hogy a vezető helyen foglalkozzunk vele. Halál nem keltett itt egyhamar ilyen megdöbbenést, általános részvétet. Óserdők sok százados fája esik le ekkora robajjal. S nagy igazság az, hogy a kidőlt fa csak a földön elterülve mutatja meg igazi nagyságát. Még mi is, akik tiszteltük, szerettük, most látjuk csak, mekkora volt Ó.

Lapunk más helyén avatott toll méltatja érdemeit, itt voltaképpen csak a külsőségekkel kívánunk beszámolni. Nehéz lesz, mert a gyász külső megnyilvánulása megett százak és ezrek meleg szíve, mély érzése, igaz részvétből lepergett könnyei a szomorú — háttér.

Wosinsky Mór temetésén Szekszárdról ott volt mindenki, aki csak ott lehetett s e vármegyéből is számosan.

Paptársait gátolta a vasárnapi kötelesség, de aki tehetett, sietett, jött; tisztes egyházi férfiak egész sora kísérté, könnyel a szemben utolsó utjára.

Elismeréssel jegyezzük fel, hogy ott volt az a paptársa is, akivel ellentétbe sodorta a sors. Nemesen cselekedett, mert az élet elválaszthat, de a halál mindent kiegyenlít.

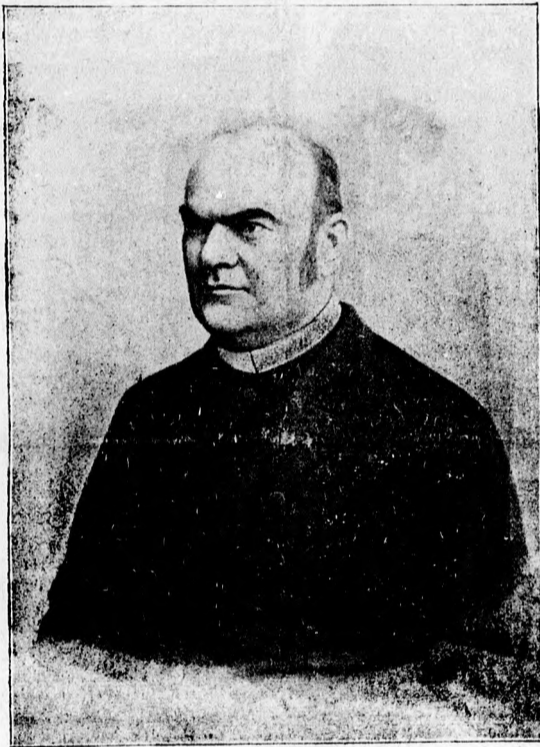
Csak Pécs nem becsülte meg a mi nagy halottunkat. Nem a nemes város, mely koszorút küldött sirjára. Nem a sajtó, mely könnyeit velünk együtt sirta. Csak a káptalan nem volt ott.

Hát nem elég volt ennek a nemes férfinak egy élet mártíromsága? Nem hordta a mellőzés hét tőrjét szívében? Nem volt-e nyájának hű öre? Nem volt-e tudományában kimagasló? Nem volt-e szívében Isten legnemesebb adománya, a — szeretet? Mi volt a bűne? Az, hogy a krisztusi tanácsot követte, nemes szívére hallgatva, a politikai élet hajszájából — kavargó örvényéből kimentett egy embert? Bűn volt ez és tévedés? S ha az volt, nem lakolt-e érte? Űlt s ül-e több tűzzel, nagyobb tudással, az emberszeretet magasabb érzésével szívében itt körülöttünk, az Övénél magasabb egyházi méltóságban — férfiú?

Ezek az önkéntelen kérdések, a melyek közül a legutolsó nem is várunk feleletet, mert tudjuk, hogy: nem!

... A pécsi egyházmegye érdemes főpásztora, a hit malasztjával szívében most tér haza római utjáról,

nem tudjuk, hogy hozzá elér-e gyöngeszavunk, de óhajtanánk, ha elérne, csak annyit szeretnénk tudomására hozni, hogy e város s a környék mélyen gyászoló közönsége mély sajnálattal tapasztalta azt, hogy még a halál sem törölhette le azt a fekete táblát, ahol egy minden ízében derék, kimagasló férfinak, talán apró tévedései feljegyezve álltak. Fáj nekünk, hogy amint látszik, még a halálnál is erősebb, hatalmasabb, a — gyűlölet!

Wosinsky Mór 1854—1907.

A temetés.

Wosinsky mindnyájunkat megdöbbenő haláláról, az impozáns részvétéről, a temetés előkészületeiről külön kiadásban már beszámoltunk t. olvasóinknak. Maga a temetés gyászpompájáról a következőket írhatjuk:

A plebánia földszinti ebédlő termében felállított ravatalt szombaton délután s vasárnap délelőtt ezrével keresték fel a látogatók. Aki csak tehetett eljött a temetésre is. A ravatalt a Szentháromság téren, a szobor előtt állították föl. Három óra után már megtelt az egész tér, úgy hogy a járdákon is alig lehetett közlekedni. A róm. kath. olvasókör, a kath. legényegylet, az önkéntes tűzoltó egyesület, az általános ipartestület, a róm. kath. tanuló ifjúság, a főgimnázium s a polgári fiú- és leányiskolák növendékei zászlók alatt vonultak fel. A nőegylet, róm. kath. ovoda és gyermekmenhelyet fentartó egyesület nőtagjai Döry Pálné s Tihanyi Domokosné vezetésével szintén testületileg jelentek meg. Pont három órakor Döry Pál alispán vezetésével a vármegye tisztikara is kivonult a koporsó elé. A cifra tarsolyos huszárok görnyedve emelték Tolnavármegye hatalmas palma és babér koszorúját. A vármegyei tisztikarral jött gróf Apponyi Sándor val. b. t. t. főkamarmester, a jeles bibliografus is, ki a m. tudományos akadémia nevében hatalmas babér koszorút helyezett a ravatalra ezzel a felirással: Wosinsky Mór

1. tagjának — a m. tud. Akadémia. Ezenkívül a maga s neje nevében is pompás rózsá és jáczint koszorút tett le a koporsóra. A nemzeti muzeum nevében Szemayer Vilhelbold, a muzeumok országos főfelügyelője képviselőjében dr. Mihalik József titkár vettek részt a temetésen, megkoszorúzza a ravatalt. A városi hatóságot Janosits Károly főjegyző, helyettes polgármester vezette, a róm. kath. hitközségi tanács dr. Fent Ferenc vezetésével jelent meg, míg a szekszárdi kaszinó tagjainak élén Simontsits Elemér intéző igazgató helyezte el a koporsóra a szekszárdi kaszinó hatalmas koszorúját. A kir. törvényszék ugyan nem testületileg vonult ki, de jelen volt majdnem minden tagja Hazslinszky Géza elnökkel az élén. Ott láttuk Szabó Károly országgyűlési képviselőt is, továbbá a vidék számos illusztris képviselőjét s a szekszárdi társadalom uri és polgári osztályának óriási sokadalmát.

Három óra után, a litánia végeztével aztán felvonult a róm. kath. papság is. Ritka szép számmal. Elöl a szertartást végző lelkészek jöttek, ugymint Fekete Agoston prépost Tolnáról, Razgha Lajos Zombáról és 4 diakonus: Mosgai Sándor, Wöljel Ferenc, Kapossi István és Kiss Lajos karkaplán, ki Pécsen egyedül képviselte. Az érdemes lelkészi kar tagjai közül vidékről ott voltak: Streicher József paksi apát, Biró Imre dunaföldvári prépost-plebános, Holdonner Ferenc bátaszéki, Pártos Zsigmond műzsi, ker. esperes, Streicher Péter ker. esperes högyészi, Romeisz Ferenc cz. kanonok baranyanádasi, Anderle József kokasdi, dr. Jozgits János bonyhádi, Szommer Gyula grábóczi, Magyar Miklós závodi, Lerch István lengyeli plebánosok és Szántó Zsigmond nyug. plebános. A ravatal körül a hívők hosszú sora égő viasz gyertyával állott egész a városházáig sorfalat.

Fél négy előtt pár percczel jött a gyászoló család. Elöl Wosinsky István az elhunytak testvére, nejevel, továbbá özv. Treer Józsefné és Wosinsky Ilona, a boldogult Szathmáron lakó apáczta testvére. Rajtuk kívül a családnak számos tagja.

A gyászszertartást a főgimnázium s polgári iskola egyesített énekkara nyitotta meg. A beszentelést Fekete Agoston tolnai prépost-plebános végezte, amely után a koporsót a virágokkal nyönyörűen díszített négy lovas gyászkocsira helyezték s megindult a menet.

Elöl a népiskolák tanulói mentek párosával. Utánuk a főgimnázium, polgári fiú- s leányiskolák növendékei gyászfátyollal bevont zászló alatt. A hitközséget Fent Ferenc dr. újvárosi plebános vezette s a különféle egyletek, a vármegye küldöttsége s beláthatatlan embertömeg zárta be a menetet. A koporsó előtt a teljes díszben kivonult tűzoltóság zenekara gyászdalokat játszott. Nem csak a halottas, de az utána jövő kocsi is tele volt pompásabbnál pompásabb koszorúkkal. A merre a menet elhaladt, a villamos izzó s ivlámpák gyászfátyollal voltak bevonva.

Igy ért a gyászmenet harangok folytonos zugása között a város végére, hol a holttestet Fekete prépost megegyezően beszentelte.

Ezután a papság, a gyászoló rokonság, Döry Pál alispán, Janosits Károly h. polgármester, az énekkar tagjai, a polgárság egyrésze és az elhunytak számos barátja és tisztelője kocsira ült, s így kísérté a nagy halottat szülővárosába Tolnára, hol már óriási

embertömeg várta. A temető kapunál aztán a menet megállott, *Fekete* Agoston prépost, *Mózes* András és *Reinhardt* György diakonusokkal még egyszer beszentelte a koporsót, s a mi felejthetetlen *Wosinsky*kat letették a föld porába pihenni szülei mellé.

Legyen pihenése csendes, szelid, Isten nyugtassa haló porában is.

A részvét.

Elhunyt jelesünk halála felett a részvét a legimpozánsabb módon nyilvánult meg. Szombaton, vasárnap rengeteg koszoru érkezett a plebániára. A halottas szobát egészen megtöltötte. Pompásabbnál pompásabb koszorukat küldtek: a szekszárdi r. k. hitközség, a magyar tudományos akadémia, a muzeumok és könyvtárak felügyelősége, Szekszárd város róm. kath. közönsége, a vármegye, a szekszárdi nőegylet, a szekszárdi nők, a róm. kath. olvasókör, *Döry* Pál és családja, *Fink* Kálmán és családja, az esperesi kerület papsága, a tanítóegylet, a r. k. legényegylet, a szekszárdi kaszinó, az összes középiskolák, a Ferencz közoktatóház mint — a választmány érdemes elnökének; Pécs szab. kir. város, — muzeuma lelkes támogatójának. Megható volt Kisvejké, Lengyel és Závod községek koszorúja. Egy szelet papírra volt felírva a derék három község neve. Szébb volt ez az arany betűknél is.

Ezenkívül a testvérek, rokonság, a külföldi egyletek, egyes tisztviselők s magánosok koszorúinak feljegyzése legalább egy hasábot venne igénybe.

Az akadémia kedden tartott összes ülésén *Berzeviczy* Albert elnök meleg szavakban paréntálta el *Wosinsky* Mór levelező tagot.

A legszebb koszoru.

A legszebb koszoru azonban még pénteken megérkezett. A m. tudományos akadémia megbízása az, hogy *Zichy* Jenő gróf elhunyt felett az akadémiában *Wosinsky* tartson emlékbeszédet. Ezt a megbízást azonban már nem merték a nagybeteggel közölni. Féltek, hogy nagyon felizgatja. Pedig tan kár volt. Megaranyozta volna a haldokló végperezzeit.

Részvét sürgönyök.

Részvét sürgönyök is halomszámra érkeztek. Így az Akadémia nevében *Heinrich* Gusztáv főtitkár, a Nemzeti muzeum nevében *Szalay* Imre, a szépművészeti muzeum

nevében dr. *Kammerer* Ernő fejezte ki a mély, igaz részvétet. Sürgönyöket küldtek még: *Fraknói* Vilmos, *Várady* Árpád e. püspök, *Váradi* Károly főigazgató, *Fejérváry* László, *Szádeczky* Lajos kolozsvári egyetemi tanár, a *gerjani* ref. egyház, báró *Mikes* Kálmán (Kőszeg), *Bartal* Béla es. kir. kamarás, *Balog* József esperes, *Bernrieder* József (Kölesd), *Bergman* Ferencz és neje, *Blum* Paula, *Lujza* és *Mariska* (Balf), *Csapó* Vilmos kir. kamarás, *Desits* család (Sopron), *Domoszlai* József (Doboz), *Forster* Zoltán, *Fekete* Agost (Tolna), *Gyulanszky* (Sopron), *Glatz* Géza (Bpest), *Jeszenszky* Andor (Csibrák), *Kacsokovszky* Konrád (Bpest), *Marosi* Arnold (Pécs), *Percezel* Lajos (Nagydorog), *Polatsch* László, *Siemens és gyermekei Szokoly* (Sopron), *Tomborné* (Bpest), *Topler* József és számosan.

De a családhoz még azóta is folyton érkeznek a részvéttáviratok és levelek. Így levélben fejezték ki részvétüket többek között *Walter* Antal püspöki helynök és *Percezel* Dezső.

Wosinsky emlékének megörökítése.

Elhunyt jelesünk emlékének megörökítése már a ravatalon fekvésének ideje alatt is szóbeszéd tárgyát képezte. — A nagy szeretetet semmiféle mutatója jobban, mint az eszméknek gyors kiforrása s tetté érlelődése. A megállapodásoknak eddigéig ez a két lelkes felhívás az eredménye. Az egyiket *Döry* Pál alispán, *Haugh* Béla és *Kovách* Aladár muzeumörökkel együttesen bocsátotta ki. Célja, hogy *Wosinsky* emlékét szoborral örökítsük meg. A másik felhívást *Döry* Pálné az óvoda elnöke és *Tihanyi* Domokosné, a nőegylet alelnöke küldte szét, hogy *Rácz* József óvodai pénztárnok indítványához képest *Wosinsky*nak üveg festményű arcképe helyeztessék el a belvárosi róm. kat. templomban.

Az első felhívás így hangzik:

Tolnavármegye közönségéhez.

Wosinsky Mór, a jeles archeologus, vármegyénk kiváló szülőtte, kinek működését ismerte nemcsak a hazai tudomány, de a művelt külföld is, — testileg meghalt, szép lelke azonban él, itt maradt műveiben, alkotásaiban, amelyeknek mondhatni, talán

legremekebbje: Tolnavármegye muzeuma.

Itt áll a pompás épület, külsőleg díszben, de belsőleg árván, mély szomorúságban. A teremtő lélek, a szervező talentum, a fenntartó erő költözött el belőle s igazán kétségbe kellene esnünk a szép intézmény sorsa, jövője felett, ha nem tudnánk, hogy a művészet, a tudomány voltaképpen nem ismer halottakat, mert a halál itt tulajdonképpen a halhatatlanság kezdete. Az alkotó, teremtő lélek saját alkotásaiban s az ezek által megtermékenyített közszellemben éli át az — örök életet.

Igy a mi elköltözött *Wosinsky* is halhatatlan! Az Ő sok fényes alkotása örökké fenntartja nevét, nem vész el az Ő lelki energiájának, ideális lángolásának egy makula mákszemje se, ott lángol, lobog majd hosszú évek során túl is az utó nemzedék lelkében, ihlet s tettvágy, a szép szeretete sarjad ki belőle.

Ha tehát ekként halhatatlan lesz az Ő ideális lelke, hadd legyen az, az Ő immár porladni készülő teste is. Érezben, kőben művészi véső örökítse meg ismert, hatalmas alakját. Állítsuk fel szobrát legféltettebb kincsével, dédelgetett muzeumával szemben. Mi hálaunkat röjjük le ezáltal s Ő boldog lesz még a másvilágon is, ha muzeumát, az Ő szeme fényét láthatja ércszemeivel.

Aki szerette, aki tisztelte, ha pár fillért ad is, szép összeg gyűl össze belőle. Adjon tehát, aki adhat. Minden kis adományt mély hálával fogadunk s itt a nyilvánosság előtt nyugtatunk.

Szekszárdon, 1907. febr. havában.

Döry Pál

alispán, a muzeum vezetésével megbízott ideiglenes igazgató.

Haugh Béla

muzeumi őr.

Kovách Aladár

muzeumi őr.

TÁRCZA.

Wosinsky Mór halálára.

Testben — és lélekben nagyobb voltál nálunk! —
Párjára szivednek messze nem találunk,
Igaz tudós voltál, s megváltónk szolgálja,
A ki a tudatlant s a gyengét szolgálta!

Életed olyan volt, mint az égő lámpa,
Soknak világított tündöklő szép lángja,
A láng nagyot lobbant, a lámpa kiégett,
Nem látunk egyebet, csak mély sötétséget . . .

Gerjenben, 1907. febr. 26.

SZÉKY GÉZA.

Wosinsky Mór.

A példátlan munkásság elpihent, a szakarat összetörött idő előtt. Vagy legalább is korán. De a míg élt, *Wosinsky* nem élt hiába; megtette azt, a mit ember megtehet,

s olyan emléket hagyott maga után, a melyre nemcsak Tolnavármegye, hanem az egész ország is büszke lehet. De a külföldön is dicsőséget szerzett a magyar névnek, tudományos működése túlterjedt az ország határain. Itthon nemcsak a tudóst siratjuk, nemcsak a nagyszerű muzeumi szervezőt, hanem a puritán papot, a kitűnő embert is, a kinek jószágos szíve és nemesen gondolkodó elméje volt.

Mert sok jót cselekedett és lelkesedett minden szépért, nemesért, de valóját mégis a régészet nagy szeretete töltötte el. Itt fejtette ki erejének java részét, s itt aratta igazi sikereit. Fáradszomással buzgalommal tervezett, alkotott, írt, ásott, s ha utjában akadályokra talált, elhárította; a mihez egyszerű hozzá kezdett, azt meg is csinálta. S mikor valamit készített, már új dolgon, új terveken jártatta esztét.

Eleinte tisztán ásatásainak és a régészeti irodalomnak élt, de a tudományos munkálkodást sohasem hagyta abba; muzeumot szervező tömérdek gondjai között is szakított annyi időt, hogy a régészeti irodalmat

gyarapíthassa. Ilyenmü munkái kezdetben nagy számmal termettek, de tulajdonképpen három jeles művével vonta magára a tudományos világ figyelmét. (Leletek a lengyeli őskori telepről, Tolnavármegye története, Az őskor mészbetetes díszítésű agyagművészete.)

Hirét kétségkívül a lengyeli ásatásokkal szerezte meg, s e körül forog egész régészeti tevékenysége. Irodalmi munkásságának tetemes része a lengyeli telepről ered vagy oda tér vissza. Tolnavármegye történetének két kötetéhez is a legtöbb anyagot Lengyel szolgáltatja, s a mészbetetes edényekről írt munkájának, akadémiai székfoglalójának első anyagát szintén a lengyeli edények adták. Ez a lengyeli telep valóságosan oly nagy fontosságú, hogy egész kis könyvtár került ki róla, s valószínű, hogy még ezután is indítója lesz némely irodalmi termékeknek; bár *Wosinsky* oly aprólékos gondnal dolgozta ki munkáit, hogy szinte merész vállalkozás volna annak bővítését megkísérlni. A kőkori kulturának oly tiszta képét tárta föl, hogy hazánkban ehhez fogható nincs, s maga a gyűjtemény szintén

Sirolin

Ennel az étvágyat és a testület, megemlékező a köhögést, vésztéket, éjjeli izzadási.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor
„Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerár-
házakban. — Ára évenként 4.— korona

Örömmel jelentjük, hogy e felhívásnak már is van eredménye. *Haugh* Béla muzeum őrnél e szép czélra a következők adakoztak: Szalczér Sándor 3, Pártos Zsigmond 2, Streicher Péter 2, Györkö Ferencz 5, Zányi György 2, Magyar Zsigmond 10, Jozgits János 5, Szabó Géza 5, Vileczek Sándor 4, Bodnár István a Közérdek szerkesztője 10 koronát. Ezen felül *Kovácsné* Nagy Lujza a szekszárdi polg. leányiskola igazgatója is átadta azt a 63 koronát, amely a szekszárdi nők által adott koszoru árából fennmaradt.

A másik felhívás pedig ez:

Kérelem.

Tudományért, művészetért rajongó lelke nem feledteté el vele, hogy Ő: Isten szolgálja! A Teremtő oltá belé a szép fokozott szeretetét, visszaadott tehát belőle, mi égből szállt reá: művészi érzéke feldiszíté Urának templomát művészet-alkotta képekkel, üvegfestményekkel, hogy ragyogóbb, *ünnepesebb* legyen a napsugár, mely a profán világ zajából a vallás, a hit templomába odatéved . . .

Egy ablak maradt üresen, a *hétköznap* szürkességében. De ez sem maradhat úgy sokáig. Szokás, hogy a hit erősségét szimbolizáló alakok: élők képét vegyék fel, a szekszárdi belvárosi róm. kath. templom főbejáratánál levő ablakot hadd díszítse tehát *üvegfestésű arcsképe* a mi halhatatlan Wosinskyknak, ki a tudomány és művészet imádása mellett, egyházának is buzgó, lelkes fia volt.

Mi gyöngé nők penditjük meg ezt az eszmét. Gyöngeségünket erősíti hitünk ereje, de a mély tisztelet, hála-érzete is, amelylyel a korán elhunyt Nagyunk emlékének tartozunk. S azt hisszük, sokan éreznek velünk, sőt biztosan tudjuk: művelt lélek nincsen is, amely ne így érezne!

Adjon tehát mindenki annyit, a mennyit adhat! A nagy halott nevében hálával fogadunk minden fillért, koronát.

A szeretet ne ismerjen ma korlá-

tot, amely elválaszt, de a kegyelet igaz, fennkölt érzése hozzon össze, egyesítsen mindnyájunkat!

Wosinsky emlékének — *tartozunk*, pedig a hála adós nem maradhat; úgyis csak kamatját rójuk le annak, amit *ez igaz ember* a tudományért, a művészetért, a hazáért és Istenért az ő lelkes lelkével olyan önzetlenül tett, cselekedett.

A szekszárdi nők megbizásából:

Döry Pálné,

a szekszárdi róm. kath. óvoda és gyermekmenhelyet fenntartó egyesület elnöke.

Tihanyi Domokosné,

az „Egyesült Szekszárd-Tolnamegyei nőegylet“ alelnöke.

Wosinsky Mór munkáinak lajstroma.

1. Kéleti utam emléke. Utleirat Egyptom, Palestina, Görög és Törökországról. Szekszárd 1888. 1 kötet.
2. Karczolatok Dán és svédországi utamról. Szekszárd 1889. 1 kötet.
3. Lourdes csodaeseményei. Fordítás Lassere Henrik után francziából. Budapest 1884. 1 kötet.
4. Leletek a lengyeli őskori telepről, kiadta a Magy. Tud. Akadémia Arch. bizottsága. I. kötet 1885. 5 térképpel és 231 ábrával. Birálva dr. Ortvy Tivadartól a Századok 1886. XX. évf. VI. füz. 529, 532 és az Archeologiai Értesítő VI. köt. 184. lapján. 1 kötet.
5. Leletek a lengyeli őskori telepről. II. kötet. Kiadta a M. Tud. Akadémia Archeologiai Bizottsága 4 r. 167. 1. 202 ábrával. 1 kötet.
6. Das praehistorische Schanzwerk von Lengyel, seine Erbauer und Bewohner. I-ső kötet Pulszky Ferencz előszavával. Budapest 1888. 69 l. 5 térképpel, 180 ábrával. 1 kötet.
7. Das praehistorische Schanzwerk von Lengyel. II-ik kötet. Budapest 1890. 221 l. és 382 ábrával. 1 kötet.
8. Das praehistorische Schanzwerk von Lengyel. III-ik kötet. Dr. Virchow Rudolf és Deinger Imre értekezéseivel. Budapest, 1891. 291 lap. 1 kötet.
9. Etruszk bronzedények Kurdon. Megjelent az Archeologiai Értesítőben 1885. 13 ábrával. 1 füzet.
10. Etruskische Bronzgefässe in Kurd. Megjelent az Ung. Revue IV. évf., VI. évf. s külön lenyomatban is. Budapest 1886. Birálva dr. Hoernes M. által a Mittheilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien. 1886. XVI. köt. májusi füzetében és dr. Virchow Rudolf. Verhandlungen der Berliner Anthropologischen Gesellschaft 1886, valamint Matériaux pour l'histoire primitive et naturelle de l'Homme. Paris 1888. 1 füzet.
11. A lengyeli praehistorikus sáncz és lakói. Megjelent az orsz. régészeti és embertani társulat 1879 és 1885-iki évkönyvében, azonkívül külön lenyomatban is. Budapest 1886. 10 ábrával. 1 füzet.
12. Legújabb régészeti ásatásaim Tolnamegyében. Megjelent az Archeologiai Értesítő V-ik kötetében.

13. A lengyeli ásatások 1887-ben. Megjelent az Archeologiai Értesítő VII-ik kötetében.

14. A kölesdi őskori lelet. Megjelent az Arch. Értesítő 1889. IX. kötetében.

15. A lengyeli ásatások 1886-ban. Megjelent az Arch. Értesítő 1889. évfolyamában.

16. A hasogatott kőszeközök néhány ritkább alakja. Megjelent az Arch. Értesítő 1890. decz. füzetében 23 ábrával.

17. A nagymányoki népvándorláskori sírlelet. Megjelent az Arch. Értesítő 1890. decz. füzetében 23 ábrával.

18. Rácsegresi leletek. Megjelent az Arch. Értesítő 1891. februári füzetében 19 ábrával.

19. Az őskorszak zsugorított helyzetbeni temetkezése. Felolvastatt a M. Tud. Akadémia 1890. decz. 8-iki ülésén.

20. Funde und Bestattungsweise in Lengyel. Megjelent a Mittheilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien 1889. XIX. kötetében.

21. Les Analogies entre les fouilles de Lengyel et celles de la grece et de l'Asie mineure. Felolvastatt Párisban a L'Academie des Inscriptions-ban s a párisi Anthropologiai társulatban 1889.

22. Die Walburg von Kölesd. 3 táblával. 23. Bonyhádvidéki bronzlelet. Az Arch. Értesítő 1890. februári füzetében 144 ábrával.

24. L'attitude repliée des morts aux temps praehistoriques. Páris 1891. 1 füzet.

25. Riviere E: L'Antiquite de l'homme dans les Alpes-maritimes. Birálat az Arch. Értesítőben VII. kötet.

26. Baron de Baye: L'Archeologie praehistorique. Birálat az Arch. Értesítőben. 1888. VIII. kötetében.

27. Siret: Les premiers ages du metal dans le sud-est de l'Espagne. Birálat az Arch. Értesítő 1888. VIII. kötetében.

28. Óskorszaki kagyló-ékszerek. Arch. Értesítő 1891. áprilisi füzetében.

29. Praehistorikus talpesöves edények. Arch. Értesítő 1881. évfolyamában.

30. Ásatások Gerjenben. Arch. Értesítő 1891. évfolyamában.

31. Kaposvölgyi népvándorláskori üst. Arch. Értesítő 1891. évfolyamában

32. Gerjeni ásatások. 1891-ben. Arch. Értesítő 1892. évfolyamában.

33. A harezi földvár. Arch. Értesítő 1892. évfolyamában.

34. Az abaligeti cseppkőbarlang és a közelében levő római sírhalmok. Arch. Értesítő 1892. évfolyamában.

35. Óskori agancs és csontszeközök. Arch. Értesítő XIV. kötetében.

36. A lengyeli telep csiszolt kőszeközéi s azok készitési módja. Arch. Értesítő XIII. kötetében.

37. A gerjeni ásatások 1892-ben. Arch. Értesítő XIV. kötet.

38. A varasdi népvándorláskori sírmező. Arch. Értesítő XIV. kötet.

39. Alsó-nyéki ásatások. Arch. Értesítő XIV. kötet.

40. A czikói népvándorláskori sírmező. Kiadta a M. Tud. Akadémia Arch. Bizottsága. Arch. közlemények XVII. kötet.

41. Tolnavármegye a honfoglalás előtt. Budapest, 1896. 2 kötet. 1055 l. 3600 ábrával s 3 térképpel 2 kötet.

42. A závodi népvándorláskori sírmező. Arch. Értesítő XIV. kötetében.

43. Az őskor mészbetétes edényei. Kiadta a M. Tud. Akadémia 1904. 166 l. és 150 ábrával. 1 kötet.

egyedül áll Magyarországon, a külföldön is kevés van vele versenyező.

És Wosinsky nagy érdeme épen az, hogy a lengyeli telepet szakszerűen kiásta, elrendezte, irodalmilag feldolgozta, a külfölddel is megismertette, s vele egy nagy-szerű muzeumot teremtett. Mint tudós nem tört új utakat, s a történelem előtti időkön kívül más alig foglalkoztatta mélyebben és állandóan, de ezen munkásságánál megbecsülhetetlen szolgálatot tett a hazai régészeti tudománynak, s ide vágó művei messze kiemelkednek a lajstromozó régészeti leírások tömkelegéből.

Tudományos dolgozataiban a tárgykör természeténél fogva gyakran használta az analógiát, s ezt könnyen is tehette, mert rendkívül sokat utazott, sokat látott, s bámulatos emlékező tehetséggel jegyezte meg magának azokat a dolgokat, a melyek tudománya körébe vágtak. S adatait nem csupán a könyvekből merítette, hanem a maga szemével nézett meg lehetőleg mindent, s ha képzelete olykor többet látott, mégis alaposabb volt megfigyelése, amint amaz íróké, akik pusztán képek után dolgoznak. Soha-

sem irt anélkül, hogy a tárgyára vonatkozó összes megjelent munkákat át ne tanulmányozta volna, s mig ez tudományos megbízhatóságot emelte, néha olyan állítások átvételére is esábitotta, a melyek némi ellentétben voltak az ő józan, logikus felfogásával. De általában nagy körültekintéssel vonta le következtetéseit, s ritkán esett abba a tul-zásba, a mit a régészeti tudomány lelkes művelésénél gyakran nehéz elkerülni. Aránylag igen gyorsan dolgozott, az összehordott anyagnak hamarosan megtalálta a helyes formáját, s bár stílusa néha pongyola, mégis szebb, kifejezőbb, könnyedebb, szinesebb, mint a magyar régészeti irodalom termékeinek legnagyobb része, s gyakran pathetikus hév jellemzi, mint szónoklatait.

Pályafutásának legnevezetesebb korszaka a szekszárdi muzeum megteremtésével kezdődik, s ez egyuttal legnagyobb érdeme, hervadhatatlan dicsősége. Olyan muzeumot épített, mely nemcsak szép irányával és rendkívül ügyes beosztásával tünik ki a hazai hasonló intézetek közül, hanem a nagyszabásu épületet Tolnavármegye emlékeivel annyira meg is töltötte, hogy ezután már

csak pótlásokról lehet szó. Mint olykor mondogatni szokta, maga sem merete hinni, hogy oly hatalmasra növeszti muzeumát, a mely tulajdonképen csak a lengyeli gyűjtemény befogadására volt tervezve. De már a kezdet kezdetén oly nagyarányu gyűjtést kezdeményezett, s oly nagy sikerrel, hogy mikor a gimnáziumból való kihúrozkodás szüksége előállott, kis muzeumról már szó sem lehetett. Nagy föladat volt az építés költségeit megszerezni, de kijárta azt is a belügyi és kultusz miniszternél.

Most kezdődött aztán az elrendezés, a miben Wosinskyt alig multa fölül valaki. A tárgyakat úgy csoportosította, hogy életet leheljen beléjük, hogy kifejezők legyenek, s hogy a laikus közönséggel még jobban megkedveltesse, megérttesse a régi korokat, mindegyikhez hatalmas képeket festetett, a melyek az illető kort összes jellemző saját-ságaikkal tüntetik föl. S mindenüvé felirato-kat alkalmazott, hogy szükségtelenné váljék az alkalmatlan katalógus. Ez a bámulatosan ügyes elrendezés mindenkit meglepett, egy-részt szokatlanságával, másrészt helyes gyakorlatiasságával. Muzeumi kiváló szakembe-

Fekete Hugó Szekszárd, Kaszinó-bazár

Női- és gyermek-kötények, harisnyák, ingek, gallérok, nyakkendők, ajándék-, disz- és játéktárgyak nagy választékban.

44. Emlékbeszéd Bertrand Sándor fölött. Kiadta a M. Tud. Akadémia. Budapest, 1904. 1. füzet.
45. Die incrustirte keramik der Stein und Bronzezeit. Berlin, 1905. 188 l. 1447 ábrával. 1 kötet.

A csendőrségnek nem kell a városi bérpalota.

Lapunk múlt évi 52. számában e czim alatt foglalkoztunk azzal a tervvel, melyet dr. *Hirling* Ádám polgármester készített egy a posta- és távirada-hivatal, valamint a csendőrség elhelyezésére szolgáló és a város által emelendő bérpalotáról, amelyet a Széchenyi-utcai Martin-féle ház helyére terveztek. Amily örömmel fogadtuk ezt a tervet, amelynek megvalósulása esetén a posta is, meg a csendőrség is a város forgalmi központján nyert volna elhelyezést, a város pedig egy szép és jövedelmező házzal gazdagodott volna, olyan sajnálattal értesültünk most, hogy az építkezés elé váratlanul akadály gördül.

Bár a posta- és távirada-igazgatóság a város által kért 4590 kor. haszonbérrel szemben csak 3500 kor. bérösszeget ígért, a város ajánlatát tárgyalás alapjául mégis elfogadta. A csendőrség részéről azonban a székesfehérvári VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság a városhoz intézett átiratában kijelenti, hogy a város ajánlatát illetőleg további tárgyalásba nem bocsátkozik a következő okok miatt: „1. A lakanya, bár a város központján, de egy szűk telken, összeszorított módon, a posta-épülettel közös fedél alatt lenne építve. 2. A postahivatal külön elkerített udvarral birna, a csendőrségnek felhagyott két udvarterület azonban együttvéve is kevés, (777 □ m. A szerk.) üdülőhely, kerthelyiség egyáltalán nincs, sőt számításba véve, hogy a beltelken két tiszt család, a postahivatal felügyelője, négy nős altiszt családja és 22 főből álló őrs legénységnek szükséges gazdasági mellékhelyiségeinek is el kell férnie; a mellékhelyiségeknek szánt hely is kevés. 3. A szakaszparancsnok lakása az udvari épületben, a legénységi lakások közé lenne beszorítva. 4. A legénységi helyiségek ablakai az udvarra nyílnának, ugyanoda a táviró gépterem, távbeszélő központ stb. ablakai is, ami által zavarva volnának.”

Ezek a csendőrkerületi parancsnokság kifogásai, amelyek, ugylátszik, az itteni drága telek-viszonyok nem ismerésén alapulnak. A csendőrségi palota építésének kérdése éppen azért lett a postapalota megépítésével összekapcsolva, mert így arányos megosztást nyer a horribilis telekár.

rek a legnagyobb elismeréssel szólnak róla, s a vidéki muzeumőrök ide járnak tanulni, hogy saját muzeumukat is hasonlóképen rendezhessék. Rendezési bravurjait ott is érvényesítette, a hol különösen szükség volt rá, t. i. a hol kevés volt az anyag. Sokszor a leggyakorlottabb szemét is meglepettette, de a hatást mindig elérte.

És megtöltött tíz nagy termet. A régészeti osztály mellett szervezte, megteremtette a néprajzi, iparművészeti, művészeti osztályokat, megvetette a könyvtár alapját, s a vetítő gép beszerzésével megvalósította régi tervét, hogy a muzeum ne csak élethez len tárgyak gyűjteménye, hanem valóságos kulturális tényező legyen, a honnan élő szóval és gyakorlatilag is hirdetik a tudományt.

Hogy mennyi fáradsággal, mennyi bajjal, gondal járt ez a szervezés, gyűjtés, agitálás, arról nehéz tiszta képet nyújtani annak, a ki közvetlenül nem látta. Igaz, hogy nincs a világon nagy dolog, a mit munka és fáradság nélkül meg lehetne szervezni, de *Wosinsky* tizszer annyit vállalt, mint a mennyit az átlagos ember megbír. De ő sohasem csüggedt; régi gondjait szaporította azzal, hogy a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségénél is állást vállalt, s ezt derekasan be is töltötte. Ott is tervezett, alkotott, buzdított, lelkesített, s ha munkája közben keserőségekben volt része, keresztényi türelemmel viselte fájdalmait.

Mi igazán furesának találjuk ezt a huzódóaszt. A posta 3500 korona bért akar fizetni, de 10 ezer koronás igényei vannak. A csendőrségnek 777 □ m. belterület nem elég, egész belterjes gazdálkodásra alkalmas területet kíván. Meglesz minden, csak tessék fizetni! Voltaképpen azonban mindkettőjüknek örülniök kellene, hogy a kérdés aránylag ily olcsón s mégis egészen szép formában nyerhet megoldást.

Azt hisszük tehát, hogy ez a dolog ennyiben még sem maradhat. A székesfehérvári VI. kerületi csendőrparancsnokságnak van felettes hatósága is, amely esetleg jobban fontolóra veszi a kérdést. Korai tehát még kimondani az utolsó szót. Vagy fizet a csendőrség és a posta annyit, amennyit itt a kényszer helyzet diktál s akkor lesz külön, akár 100 szobás palotája, vagy pedig beletnyugszik a változhatatlanba, hogy ez a két kérdés csak együttesen oldható meg.

Egyébként úgy tudjuk, hogy a most folyó építési mozgalom kezdeményezője *Apponyi Géza* gróf főispánunk volt. Az ő ismert erélyéhez és agilitásához fordulunk tehát, tisztelettel kérve, hogy a felmerült nehézségeket hathatós közbelépésével mielőbb eloszlatni sziveskedjék. Ez a „hogy tetszik“, „nem tetszik“, „baragszom rád“ játék sokáig nem tarthat.

Ha a csendőrség meg van elégedve a mostani elhelyezésével, ám várjon, válogasson; a mizerábilis postai állapotok mielőbbi megoldását azonban egy fejlődő város, sőt egy egész környék lakosságának érdeke sürgeti.

Uj ut a vasúthoz.

A gemenczi utnak a vasúthoz vezető elágazásáig a múlt évben történt kőburkolattal való ellátása alkalmával éreztük kiválóképpen annak az állapotnak a tarthatatlanságát, hogy a szekszárdi vasúti pályaudvar csak egy uton, egy oldalról közelíthető meg. Ez az állapot a város északi részén lakókra állandó és régi sérelmet képezett, mert ezek csak nagy kerülővel juthattak az állomásra és városunk rendkívül fokozott vasúti forgalmának lebonyolítására a meglévő egy ut már régebben elégtelennek bizonyult.

Ennek a lehetetlen helyzetnek a javítása érdekében dr. *Hirling* Ádám, polgármester előterjesztést tett a vármegye alispánjához, kérve egy második vasúti hozzáfárárt ut létesítését.

Döry Pál alispán, elismerve a viszonyok javításának szükségességét, megbízta az államépítészeti hivatalt az új ut tervezésével.

Egyébként sem volt közlékeny, de sohasem panaszkodott, s ha muzeumáról, muzeumi ügyeiről beszélhetett, a lelkesedés tüze fölolvasztotta nemes lényét, szíve kitarult, s elefedte minden baját. Az eszményi lelkesedés mindig új erőt adott neki, sohasem tántorodott el céljától, sohasem tért le utjáról, fanatikus hittel, emberi erőt meghaladó kitartással ment előre, dolgozott és folyton dolgozott.

Dolgozott a közért, a közművelődés érdekében, de arra nem ért rá, hogy magáért is tegyen valamit, s jellemének nagysága, kitűnősége akkor nyilvánult meg legtisztábban, mikor a szeretet szavára hallgatva, másokért inkább önmagát áldozta fel. Ő maga nem kért soha semmit, de ha hozzá fordultak, mindent elkövetett, hogy segítsen, s ezért nem számított halálára, legfőlegbe arra, hogy kiki erejéhez, tehetségéhez mérten támogassa, gyarapítsa muzeumát. Jellemző vonása volt a szerénység is, s mint diskkrét, finom érzésű úr nem szerette dolgait a piacra vinni, nem kérkedett, nem adta a halhatatlant, mint sokan teszik korunkban. De nem is lett volna rá szüksége. A ki érintkezett vele, mindenki szerette és becsülte, s már életében sokaknak az volt a meggyőződése, hogy csakugyan halhatatlanná válik nemes munkája révén. De ismerőseinek szeretetét, becsülését kivívta udvarias, előzékeny modorával, s azzal, hogy nem intrikált soha senki ellen; az apró emberi torzalkodások, hiu-

Tóth Henrik főmérnök, aki a második hozzáfárárt létesítésének szükségességét a munkában elsőnek hirdette, már el is készítette a terveket.

Ezek szerint az új vasúti hozzáfárárt ut az állomási plateautól, ennek magasságában az állomástól északra, a vágányt keresztező Duna-utcaig s közvetlenül a jelenlegi dűlőt mellett, ennek a vasút felé eső oldalán húzódná végig, 8 m. korona szélességgel. Az ut 5 m. szélességben bükkösdi mészkőből, vagy jobb fajta trachitból, törött kavics terítéssel lesz ellátva s róla úgy a Duna-utcazába, mint a vasúti átjáróra 30—35 m. le, illetve feljáró van tervezve.

Az előirányzott építési költségek 25.719 korona 82 fillért tesznek ki. Ha azonban az államvasut a folyamatban levő munkálatok által kibővített rakodóhelyből az uthoz szükséges területet az új ut céljára átengedné, akkor a költség csak 17.319 korona 82 fillért fog kitenni.

Ezek a költségek éppugy, mint a kezeléssel és fentartással járó kiadások a törvényhatóság, a város, az érdekelt kereskedelmi- és ipar-vállalatok, végül a vasut által aránylagosan viselendők.

Az ut építésére nézve a helyszíni bejárást *Döry* Pál alispán vezetése alatt folyó hó 18-án délelőtt 9 órákor tartják meg. Ehez meg van híva a városi tanács, az államépítészeti hivatal főnöke, *Tóth* Henrik főmérnök, a tervező, a máv. zágrábi üzletvezetőse, a máv. osztálymérnökség, a védgátársulat és az érdekeltség.

A munkálat végrehajtása 4 hónapot fog igénybe venni s így a nagyobb forgalom megindulásáig (gabona- és borszállítás) az ut a szállító közönség kényelmére már bizonynyal használható lesz.

VÁRMEGYE.

Tolnavármegye rendkívüli közgyűlése. Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága febr. hó 27-én *Apponyi* Géza gróf főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés egyetlen tárgya a közúti építkezésekre szükséges 717 ezer koronás kölcsön felvétele volt. *Szévald* Oszkár előadó legelőször a pénzügyi szakosztály nevében *Kovács* Seb. Endre által beterjesztett jelentést olvasta fel, amely a Jelzálog hitelbanknál javasolja a kölcsön felvételét. Az állandó választmány egész terjedelmében elfogadta a p. ü. szakosztály előterjesztését s ennek alapján a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a kölcsönt a Magyar Jelzálog

ságok érintetlenül hagyták, mert neki az ilyesmi mindig kis ügy volt, a hatalmas czél mellett, a minék életét szentelte.

Szinte csodálatos, bár nem szokatlan, hogy az ennyi kitűnő tulajdonsággal megáldott ember pályafutása a szekszárdi plébánián fejeződött be, s hogy a magyar tudományos világ is csak a legutóbbi években kezdte őt észre venni. A sors szeszélyes játéka talán parányi dolgok miatt emel és sujt embereket, de *Wosinsky* ezzel végtére is nem sokat törődött, vagy legalább is nem mondta és nem is mutatta, hogy a világi előmenetelen fordul meg boldogsága. Írásai, könyvei közé temetkezve, vagy muzeumában gyönyörködve vigasztalást merített, s bizonyára megnyugvást is, mert volt ő annyira bölcs, hogy ősmerte az emberek gyarlóságait, s volt annyira keresztény, hogy elmondta magában: bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekszenek.

S ha a halál igen korán szólította is el, ő eleget élt, többet, mint 1 millió embertársá; mert ő dolgozott és alkotott, a mit oly kevesen cselekszenek, s mégis oly sokáig élnek. *Wosinsky* nyoma megmaradt legnevezetesebb alkotásában, a szekszárdi muzeumban, mely hirdetni fogja tudományos törekvéseit, s bámulatos szervező erejét. Nyugodtan alhatik, mert kitűnően végezte kötelességét.

Haugh Béla.

Hitelbanknál veszi fel. A Pesti Keresk. bank ajánlata 5-06, a Hazai Első Takarékpénztáré 5.14, a Jelzalog Hitelbanké 4-69 1/2 % tiszta kamatnak felel meg. Így ez a legelőnyösebb. A közgyűlés a kölcsön felvételét bejelenti a keresk. miniszternek, de egyúttal már most kifejezi azt az aggályát, hogy a vármegye utjainak most tervezett kiépítése folytán, azok tartására az utadó jövedelme aligha lesz elégséges.

— **A központi választmány** márczius hó 5-én a vármegyeház kistermében ülést tart, melynek tárgya a szakcsi képviselőválasztás határidejének megállapítása.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

Zárszámadás vizsgálat. Tolnanémedi község képviselő testülete az 1906. évi zárszámadások tárgyalását és felülvizsgálatát az 1907. évi márczius hó 4-én tartandó rendes közgyűlésre tűzte ki.

HIREK.

— **Személyi hir.** *Apponyi Géza* gróf főispán kedden városunkba érkezett, szerdán elnökölt a vármegye rendkívüli közgyűlésén s az nap Hőgyészre haza utazott.

— **A Kaszinó szerdai vacsorája.** A kaszinó szokásos szerdai vacsoráját e hó 6-án tartják meg.

— **A főgimnázium növendékeinek előadása.** A főgimnázium növendékeinek ma este fél 9 órakor kezdődő előadása iránt általános az érdeklődés. Az előjelekből láthatólag nagyon sokan lesznek.

— **Kinevezések.** *Apponyi Géza* gróf főispán a vármegye végleges járásának főszolgabírói hivatalához *Boór Aladár* bonyhádi lakost díjtalan vármegyei közigazgatási gyakornokká kinevezte. — A pénzügyminiszter a dunaföldvári m. kir. adóhivatalhoz *Gausser Mihály* dunaföldvári adótitest ellenőrré nevezte ki. — Az igazságügyminiszter *Szigethy Lajos* szekszárdi törvényszéki és *Szász Károly* szekszárdi kir. járásbírói aljegyzőt jegyzővé, *Kovács Lajos* tamási járásbírói telegkönyvvezetőt IX. fizetési osztályba sorozott telegkönyvvezetővé, *Keplinger Géza* szekszárdi törvényszéki, *Killer Gyula* paksi és *Pirkner József* dunaföldvári kir. járásbírói segételegkönyvvezetőt telegkönyvvezetővé nevezte ki.

— **Uj ügyvéd.** Dr. *Glück Jakab* Paks-on telepedett le s ott ügyvédi irodát nyitott.

— **Esküvő.** *Róth Soma* paksi divatárú kereskedő febr. hó 24-én tartotta esküvőjét Apatinban *Rosner Elza* kisasszonnyal.

— **Fősorozási elnök változás Paks-on.** *Simontsits Elemér* vármegyei főjegyző akadályozva lévén, helyette *Forster Zoltán* tb. főjegyző küldetett ki fősorozási polgári elnöknek.

— **A D. K. E. Pécssett.** A „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ ideai közgyűlését kapcsolatba hozza a pécsi országos kiállítás-sal s *Szell Kálmán* diszelnökkel az élén ideai közgyűlését Pécssett, május 26-ikán fogja megtartani. A közgyűlés részleteit a D. K. E. igazgatósága a csütörtökön d. u. tartott ülésen állapította meg. A közgyűlésen a diszbeszédet *Szell Kálmán* fogja tartani.

— **Fizetés emelés a Szegzárdi Népbanknál.** A minden vonalon előtérbe lépett fizetés emelés elől a Szegzárdi Népbank választmánya sem térhetett ki. Szemelőtt tartva szigorúan a betétesek érdekeit, de mérlegelve az alkalmazottak megélhetési viszonyait is, február hó 24-én tartott ülésen majdnem egyhangulag elfogadta az e tárgyban kiküldött bizottság ama javaslatát, hogy az igazgató tiszteletdíja 2000 koronáról 2400 koronára, a főkönyvelő fizetése 2400—2600 koronára, a pénztárosé 2100—2400 koronára, a napibiztosoké 750—800 koronára a könyvelő segédé 720—800 koronára, a szolgáló fizetése 740—800 koronára emeltessek és a tiszta jövedelem eddigi 2% a helyett 3% adassék az igazgató és a tiszviselők jutalmazására.

— **Képkiallítás Szekszárdon.** Mint értesülünk *Zeller Mihály* előnyösen ismert fővárosi festő művész, aki a párisi nemzetközi kiállításon aranyérmét és diszoklevelet nyert. a napokban titkárával, egy szintén jónévtű fiatal tanítványával, városunkba érkezik, hogy a városunkban rendezendő gyűjteményes kiállítás érdekében a szükséges intézkedéseket megtegyék. Legutóbb Temesváron volt kiállítása, mely ugy erkölcsileg, mint anyagiilag jól sikerült, melyről a sajtó is a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott.

— **Táncestély.** A szekszárdi polgári olvasókör 1907. év április 1-én, saját helyiségeiben zártkörű táncestélyt rendez. Belépti díj személyenként 1 korona.

— **Adományok a szekszárdi népkonyhára:** A népkonyhára adakoztak: Tolnai polgári takarékpénztár 10 kor. — N. N. Zomba 1 kor.

Ezen kegyes adományokat számos szegényeink nevében hálás köszönettel nyugtatom
Bezerédj Pál s. k.

— **Halálozások.** *Dömötör Miklós* szekszárdi anyakönyvvezetőt és hozzátartozóit fájdalmas veszteség érte édes atyja, *Ényi Dömötör* László ügyvédnek, a szekszárdi református kör elnökének rövid betegsége után 1907. évi február hó 26-án 69 éves korában történt váratlan elhunytával. A megboldogult földi maradványait mult hó 28-án d. u. 3 órakor helyezték az ev. ref. egyház szertartásai szerint nagy részvét mellett örök nyugalomra. Az elhunyt a méhészet terén nagy tevékenységet fejtett ki, sőt országos tekintélynek tartották és még mindég korai halála vidékünk méhészetére igen súlyos veszteség. A megboldogultban *László Lajosné, Grosch Ödönne, és Dömötör Miklós* édes atyjukat gyászolják.

Egy köztisztviselőben állott urinó, özv *Novák Sándorné, Novák Sándor*, volt vármegyei tb. főorvos, a jeles régészettudósnak neje, szül. *Forster Julianna* hunyt el hosszas szenvedés után mult hó 28-án Paks-on. Temetése tegnap délután egy negyed 4 órakor a legnagyobb részvét mellett ment végbe. Az elhunytban dr. *Novák Sándor*, nyug. miniszteri osztálytanácsos és *Novák Szidónia* édesanyjukat gyászolják.

Darányi István várdombi tanítót súlyos csapás érte. Szeretett neje *Darányi Istvánné* Glück Janka hosszas és kínos szenvedés után február hó 23-án, életének 28-ik évében elhunyt. Temetése mult hó 25-én délután 3 órakor volt nagy részvét mellett.

Thész János kiérd. esperes, perjamosi plébános mult hó 21-én 62 éves korában meghalt Perjamoson. *Thész János* Bataaszéken született s így az elhunyt buzgó lelkesében földinket visztettük el.

— **Vámat kell fizetni.** A Tolnavármegyei tvh. bizottsága által a kereskedelemügyi miniszterium elé terjesztett azon kérelem, hogy a szekszárdi sídósvízi hidon gyakorolt vámszedés egyszersmindenkorra eltöröltessék, figyelembe vehető nem volt, mivel a kérdéses vámszedés megszüntetése esetén a kereskedelemügyi tärca bevétele évi 7000 koronával apasztatnék, holott a jelenlegi pénzügyi viszonyok illetve az állami szükségletek folytonos emelkedése mellett, az állami bevételek körüli minden visszaesést kerülni kell.

— **Adomány.** A bataaszéki kerületi takarékpénztár az önkéntes tüzoltó testületnek 50 korona adományt juttatott, melyért fogadja nevezett intézet a tüzoltó-testület nevében őszinte köszönetemet.

Bataaszék, 1907. febr. 28.

Máté József elnök.

— **A szakcsi mandátum.** A *Szluha* János elhalalozásával gazdátlaná vált szakcsi választókerületi mandátumra nagyon sok pályázó neve kerül forgalomba. A néppárt 26-dikán értekezletet tartott és hivatalos jelöltnek mondta ki *Huszár Károly* fővárosi hírlapíró, ki kortesutját már meg is kezdte a kerületben. — A függetlenség 48-as párt programjával fellepett *Lexa Zenó* dombovári bíró is, ki a szakcsi kerület függetlenségi pártjának elnöke. A fővárosi napilapok néhány nagyszámú küldöttségeket

emleget, mint a melyek *Lexa* jelölése érdekében *Kossuth Ferencz*nél jártak; e hírek amennyiben igazak csak, hogy két választó polgár volt ez ügyben a fővárosban. A kerület választói még csak vasárnap (márc. 3-án) tartják meg a jelölt népgyűlést. E két jelöltön kívül még egész sor jelölt nevét emlegetik. Szóba került *Dörgy Pál* alispán felépte is. Eleinte hajlandó is volt. Más ügyeivel kapcsolatosan fennt járt ez ügyben Buda-pestben is, de mivel *Kossuth Ferencz* egy másik jelölt érdekében angazsálva volt, amint lapunk zártakor értesülünk alispánunk bár kilátásai a legjobbak, elállott a jelöltségtől. A szakcsi kerületben mindenesetre heves küzdelem lesz. Előtérben *Lexa Zenó*, a kerület függetlenségi pártjának elnöke áll. Mögötte sorakoznak *Hamvay Ödön* muzeumi segédőr negyvennyolczas programmal és *Huszár Károly* néppárti támogatással.

— **A végrehajtó vallomása.** Dombóvár község végrehajtója, amint már említettük öngyilkossági kísérletet követett el. Sebeiből azonban felépült, úgy, hogy *Nagy István* főszolgabíró, *Vörösmarthy József* járási számvevő közbejöttével már ki is hallgatta. A szerencsétlen ember a hiányzó 1600 koronából 944 korona elköltését töredelmesen beismerte. *Nagy István* főszolgabíró az iratokat a vármegye alispánjához küldte be, hogy az alispán azokat a kir. ügyészséghez tegye át.

— **Színészet Paks-on.** *Kerényi Ignác* színtársulata e héten is a legjobb darabokat adta elő és pedig: „A két tacsó“, „Tóth leány“, „Durand és Durand“ és „Don Caesar De Bazant“, mindannyiszor telt ház előtt. Az előadások egybevágók, a jelmezek és díszletek is szépek. A színház női szereplői közül kiemelendők Réthelyiné T. Aranka, ki ügyes és kedves játékaival a paksiak kedvence lett, *Kerényiné Emilia*, ki szép játékaival mindig sikert aratott, ezenkívül *Kelemenné Matild* és *Szécskayné Elvira* érdemelnek dicséretet. A társulat férfi tagjai közül kiemelendők *Kerényi Ignác* igazgató, ki komikus alakításaival a közönséget egyik kacszájából a másikba viszi. *Réthelyi Ödön*, ki szép játékaival a társulat fényét nagyban emeli, ezenkívül elismerést érdemel *Réthely László*, *Szécskay Árpád*. A társulat többi szereplői is elég jók.

— **Országos vásár.** Faddon az országos állat és kirakodó vásárt márczius 4-én tartják.

— **Szerelmi dráma** játszódott le ismét Bataaszéken. Febr. hó 25-én, éjjel 11 órakor közös megegyezés folytán agyonlőtte *Frank Ignác* 18 éves zenész, kedvesét, a 18 éves *Pencsovics Malvint* és meglőtte magát is, bár nem halálosan. Rége óta szerették egymást, azonban a fiatal ember szülei nem akarták a viszonyról tudni. A két szerelmes elhatározta, hogy inkább az élettől válnak meg, mint egymástól. A leány szülei 25-én a mohácsi vásáron voltak s így ráérték a fiatalok sötét tervüket előre megbeszélni. Este a leány nem feküdt le, hanem különféle ürügy alatt fönmaradt 11-ig, ünneplőbe öltözött és kiosont a házból. Anyja fölriadt és rosszat sejtve, utána ment. Ekkor már a kertben voltak és onnan a harmadik szomszéd kertjébe szöktek, ahol *Frank* golyót röpített a leány fejébe, az álla alatt. A lővés halálos volt. Azután önmagát is agyon akarta löni, de a golyó az állkapcsában megakadt. A leány reggel 4 óráig kinlódott, amikor a halál megváltotta szenvedésétől. Szerdán temették.

— **Schönberger báróné osztrák honos.** Ezt állapította meg az aradi rendőrkapitányság a Magyar Hírlapban is közölt, Arad város tanácsához intézett jelentésében; és pedig azért osztrák honos, mert férje, illetve ennek atyja *Görz (Istria)* város tanácsának 4894—1890. számú bizonyítványa szerint görzi illetőségű. Ez a megállapítás azonban még nem tekinthető véglegesnek, mert kétségtelen, hogy *Görz* város kutatni fogja azon adatokat, melyek alapján *Schönberger* báró görzi illetőségét elvesztheti. De bármi legyen *Schönbergerné* illetőségének nyomozásában az eredmény, azért rövid időn belül ismét csak magyar honos, még pedig — a legnagyobb valószínűség szerint szekszárdi illetőségű lesz, mert hir szerint *Schönbergerné*

elválik férjétől; a házasság felbontása után azon községbeli illetőségét fogja visszakapni, melynek kötelekezéséhez házassága előtt tartozott (1886. évi XXII. t.-cz. 7. §. 2. bekezd.) Igy — ugye lehet nemsokára — Szekszárd város ismertebbé fog lenni Schönbergerné nevével kapcsolatban, mint — artézi kutjáról. (Értesülésünk szerint a báróné már is itthon van!)

— **Eljegyzés.** Dr. Kovács Balint orvos leányát, Évikét eljegyezte Fabricius István alapítvány uradalmi felügyelő.

Muzeumi felolvasás. F. hó 3-án, vasárnap, boldogult *Wosinsky Mór* felolvasatlanul maradt „Babilónia és Assiria“ című értekezésének befejező része kerül felolvasásra. Felolvassa *Molnár József* gazdasági titkár. Ezen felolvasásra csak belépő jeggyel lehet menni s ezuttal *egy korona* lesz a belépődíj; a felolvasás tiszta jövedelme a boldogultnak, mint a muzeum és a muzeumi felolvasások megalapítójának, gondozójának bronz mellszobrára fog fordítani. A felolvasás kezdete este pontban 1/4 9 óra. Hisszük, hogy közönségünk halás kegyelettel fogja felkarolni a nemes czélt.

— **Hírek a Dunáról.** A Duna nálunk végig beállt. Kocsival járták mostanáig, legutóbb azonban feláradta szélét a víz, így a kocsiközlekedés megszűnt, gyalog azonban vigan járnak a jégen. A víz áradóban van, 5 méterhez közeledik. Az eddigi lassu olvadás előnyösnek mondható, de ha eszések lesznek, nagyobb áradást várhatunk.

— **Tűz.** Folyó hó 10 én este 6 órakor a Tolnanémedi községhez tartozó szentpéteri szőlőhegyen *Bodri István* háza leégett. A megejtett vizsgálat szerint a tűz keletkezése a kémény rosszassága és alacsony volta okozta. A kár 456 korona s nem térül meg semmi, mert a ház és ingóság biztosítva nem volt.

— **Bécsből dirigált kivándorlás.** Véletlen tévedés folytán a *Nagy István* dombóvári lakosnak címzett levelet *Nagy István* főszolgabírónak kézbesítette a posta. A levél a Red Star Line amerikai hajóstársaság bécsi irodájából került ki és értesítést küld *Nagy István* és társainak, hogy mi lesz a teendőjük, hogy a hajóstársaság hajóján Amerikába mehessenek; egyben nyugtatja a beküldött 20—20 koronákat. A főbíró lefoglalta a levelet és jelentést tett az ügyészséghez a Red Star Line ellen, mert engedély nélkül közvetít kivándorlásokat.

— **Tolvaj háziszolga.** *Reinprecht János* kaszinói vendéglős új házi szolgáját a csendőrség letartóztatta. Tegnap reggel állott őrségálatba, s délben a mikor ebédelték, összeszedte a gazda és pinczerek értékesebb ruháját, ékszereit s el akart illanni. Epp akkor csípték meg, a mikor a pinczér ruháját magára vette.

— **Névváltozás.** *Herczog Mór* szekszárdi lakos, mészáros családi nevét „*Herczog*“-re; *Hirschfeld Ignác*, valamint kiskori gyermekeinek szekszárdi lakosoknak családi nevét „*Horvát*“-ra változtatta.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A m. kir. belügyminiszterium a teveli iparosok és kereskedők társaskörének alapszabályait jóváhagyta.

— **Ingatlan vétel.** *Vinkovics Vince* Széchenyi utcai házát, a f. hó 27-én megtartott bírói árverésen a Tolnamegyei Takaré- és Hitelbank vette meg 9600 korona vételárért.

— **Szőlőlugasnak** és szőlőültetéshez alkalmas legjobb fajú és kiváló minőségű, fajtiszta oltványokat szállít a hírneves „*Milenum-telep*“ (Nagyösz, Torontálmegye), melynek kezelőse minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küldi műmellékletekkel diszitett magyar, német, román, vagy szerb nyelvű főárjegyzékét.

— **Kimentett öngyilkosjelölt** Szakcsón *Weil Imréné* e hó 25-én öngyilkossági szándékból beleugrott a csendőrlaktanya udvarán levő kutba, de még elég jókor kihuzták, úgy hogy néhány zuzódás, horzsolás árán megmenekült.

— **Ovodamegnyitás.** A szekszárdi róm. kath. ovoda- és gyermekmenhely-egyesület választmánya közhírré teszi, hogy a vezetése

alatt álló ovoda f. é. március hó 4-én megnyílik.

— **Szigoru tél.** A szekszárdi korecsolya-egylet f. hó 27-én ismét megnyitotta a jégpályát. 1889. év óta nem fordult elő, hogy a jég-sport kedvelői február végén korecsolyázhattak volna.

CSARNOK.

A tuberkulózis.

A budapesti Uránia-színház, a budapesti Erzsébet-színház és a düsseldorfi Liesegang cég 115. diapositiv-vetített képével illusztrált felolvasás czéljára írta és a szekszárdi muzeumban 1907. január 6-án felolvasta:

Dr. Kramolin Gyula.

VIII.

Átérve a tüdővész elleni küzdelem második vagyis azon fejezetére, mely a bajtól már megtamadott szerencsétlenek gyógyítását öleli fel, mindenekelőtt azon kérdés tolu elénk: vajjon e betegség egyáltalán gyógyítható-e? A felelet: egy minden kétséget és okoskodást kizáró, leghatározottabb — igen!

A bonczolásokkal többlet foglalkozó orvosok mindegyikének számtalanszor nyílt és nyílik naponta alkalm arra, hogy egész más bajokban elhalt egyének tüdejében teljesen betokolt vagy elmeszesedett, tehát a szervezetet többé nem alteráló vagyis győgyult gümőkóros góczokat észleljenek.

Ilyeneket talált a bonczvizsgálat pl. *Jókai Mór* tüdejében is. Alig lehet megnyugtatóbb és biztatóbb példa ennél, ha meggondoljuk, mennyit dolgozott és mennyi maradandó becsü alkotással gazdagította még a termékeny költő belegsége után irodalmunkat!

A gyógyulás elengedhetetlen feltétele azonban tudományunk mai állása mellett még az, hogy a betegséget korán felismerjük és lehetőleg a legkezdetibb szakában kerüljön rendszeres kezelés alá. Ebből önkényű következik, hogy gyógyeljárásaink mai állása mellett a legnagyobb horderővel bír minden, legcsekélyebb tünet, a mi a baj korai felismerését és helyes diagnózisát mozdítja elő! Ne haragudjunk tehát orvosunkra, ha ezer aprólékos, laikus szemeknek fölöslegesnek látszó kérdéssel gyötör bennünket, mert — a baj legkezdetibb szakában mondhatni semmi helyi elváltozás sem levén külsőleges vizsgálattal megállapítható — ezen halvány jelek vékonyka szálaiból fonhatja meg csupán a mentőkötelet számunkra! A köpet görcsövi vizsgálata csak a már gyanított baj kétségtelen megállapítására jó, azonban a legkezdetibb szakban, amikor jóformán még köpet sincs s amikor a gyógykezelés leg-több eredménynyel kecsegtett, ott rendszeres negatív és cserben hagy. Akárhányszor félig sejtés, vagy mondjuk a „helyes orvosi szimat“ az, ami az orvost nyomra vezet s ne feledjük, hogy jobb, ha az orvosunk itt-ott talán ártatlanul meggyanusit bennünket, mint ha a lappangó baj enyhe, általános kezdőtüneteit lekicsinyelve, egyszerre csak a legkiáltóbb veszedelem riaszt fel hanyag optimizmusunkból!

Ne állassuk tehát magunkat: ha közelállóink világos ok nélkül rossz kinézéssel tűnnek fel, vérszegények, étvágytalanok vagy az ételben csak válogatósan piszkálnak, testsúlyuk, erejük fogy, esetleg itt ott gyengén lázasak, ne várjuk be az erősebb köhögést, vagy mint a nép találóan mondja: „a halál kutyájának az ugatását“, hanem nézzünk azonnal orvosi segítség után. Mert ekkor még lehet segíteni! Sokkal többen gyógyulnak ki belőle, mint általában gondolnók! Nem is hinnők, minő sokáig tartott, míg erre a tapasztalatra jutottunk. Előbb minden nemzet orvosainak a tüdővész győgyoszeres kezelésének a hiabavalóságáról kellett meggyőződnie.

Az angoloké az elsőség, hogy ezzel az irányzattal szakítani mertek; ők voltak a klimatikus gyógykezelés uttörői. Nekik tünt fel először, hogy hazájok nedves, ködös levegője és Skócia zord éghajlata rossz hatással van a tüdőbetegségek lefolyására s

ezért a *Golf-áram által melegített* déli tengerpartra és szigetekre kezdték küldeni betegeiket. E mozgalom csakhamar követőkre talált a többi államokban is és lassankint megindult a beteg emberek népvándorlása a melegebb égaj felé, melynek enyhe levegőjében jobban uszták át a telet, mint zimankós, havas hazájokban.

(Folytatjuk.)

Muzeum, közintézetek ügyei.

A vármegyei muzeum köréből. A vármegyei muzeum nagyérdemű és felejthetetlen emlékü igazgatójának, *Wosinsky Mór*nak váratlan elhunytá folytán *Fraknoi Vilmos* a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője *Döry Pál* vm. alispánhoz intézett átiratában az igazgatási teendők ideiglenes ellátása czéljából sürgős intézkedést kért és *Mihálik József* kir. tanácsos főfelügyelősegi előadó titkárt és Dr. *Semayer Wilibald* igazgató úr, főfelügyelősegi tagot bízta meg az alispánnal való értekezéssel. Az alispán kérelmükre sürgősen összehívta a vármegyei muzeum bizottság helybeli tagjait s *Mihálik József* mindenek előtt az ülésen a főfelügyelősegi nevében igen meleg hangú rövid beszédben elparentálta a boldogult nagyérdemű igazgatót, azután pedig a főfelügyelősegi nevében indítványozta, hogy a muzeum igazgatói teendőinek ideiglenes ellátására a bizottság *Döry Pál* vm. alispánt kéré fel. A bizottság ezen indítványt egyhangulag elfogadta s az elnöklő alispán is az adminisztratív teendők ideiglenes végzésére készséggel vállalkozott. Ebbeli tisztében gr. *Apponyi Géza* főispán a muzeum szabályrendelet rendelkezéseivel képest már meg is erősítette.

A muzeum-egyesület választmányi ülése. A vármegyei muzeum egyesület választmánya mult hó 23-án ülést tartott, még pedig a már súlyos betegen fekvő *Wosinsky Mór* határozott kívánságára, melyet halála előtt néhány nappal nyilvánított; a tárgysorozat is ő maga állította össze. Hidegült teteme a ravatalon pihent már, midőn a választmány a boldogultnak mintegy utolsó óhajtásai felett tanácskozott és azokat legnagyobb részben el is fogadta. — Az ülés lefolyása különben a következő volt: *Döry Pál* vm. alispán, egyesületi alelnök üdvözölte a megjelenteket s legelső sorban is mély részvétellel és kegyelettel emlékezett meg azon nagy csapásról, mely sok egyebek közt a muzeum-egyesületet is érte *Wosinsky Mór* váratlan elhunytával. Emlékét az indítványhoz képest a választmány jegyzőkönyvileg is megörökítette. — A tárgysorozat felvételével, a megboldogult kívánsága szerint elhatározta a választmány, hogy *Döry Pál* alispánt felkéri, hogy hivatalos hatásköréből kifolyólag is, a vármegyei jegyzői kart és a községeket a muzeum-egyesület tagjaiul belépésre buzdítani sziveskedjék. — Egyesületi ügyészül dr. *Örffy Gyula* ügyvédet ajánlta a választmány a közgyűlésnek. A felolvasások alkalmával a pénztáros mellé segédkezőül vagy akadályoztatása esetén helyettesül esetenként egy egy felsőbb osztályú főgimnáziumi tanuló kéretik fel. Még több széknek beszerzését a választmány ezuttal mellőzte, mert az elnöklő alispán a vármegyei székeket felajánlotta. Hasonlóképp nemzeti és gyászszászlót a vármegye fog beszerezni a muzeum részére. *Haugh Béla* muzeum úr meg fogja írni a boldogult *Wosinsky Mór* életrajzát; a választmány annak idején a kiadási költség beszerzéséről gondoskodni fog.

EGYLETEK, TÁRSULATOK

Felolvasás. A szekszárdi róm. kath. olvasókör holnapi nagybőjti felolv. só estélyn *Haugh Béla* főgimnáziumi tanár tart felolvasást a „Hazafiság és szocializmus“ czimmel. A felolvasást szavaltatok követik. Utána a budapesti kir. magyar tudományegyetem hallgatóinak felhívására gyűlést tart a kör, hogy átiratban üdvözölje, illetve rokonszenvét fejezze ki a francia katolikusok iránt megpróbáltatásuk nehéz napjaiban. A

francia katolikusok helyzetét röviden dr. Steiner Lajos ügyvéd adja elő a közönségnek. A felolvasás kezdete d. u. fél 5 órakor.

Választmányi ülés. A szekszárdi polgári olvasóköri választmánya f. hó 25-én Boda Vilmos elnöklete alatt ülést tartott, melyen elhatározták, hogy márczius 15-én halvaesőkorát, husvétmásodnapján pedig tánczestélyt tartanak. — Felvettek 18 új tagot, viszont töröltek kettőt. A tagok száma ezzel épen 300.

A bátaszéki önkéntes tűzoltó-testület közgyűlése febr. hó 17-én tartott meg. A titkár jelentése szerint van: tiszteletbeli tagja 8, alapító tag 11, pártoló tag 91, működő tag 45. A pénztáros jelentése szerint van: a testületi pénztárban 81 kor. 20 fill., felszerelési alap 1067 kor. 44 fill., zászló-alap 597 kor. 50 fill., telefon-alap 464 kor. 33 fill., összesen 2210 korona 46 fillér. Az időközben kilépett Kleiszner György, szakasparancsnok helyébe megválasztott Ritter Bálint, ennek helyébe szertárosnak Graf József és ennek titkári állásáról történt lemondása folytán Gesztesi Péter. A közgyűlés legszebb pontja volt a szolgálati érmek kiosztása, melyeket a testület elnöke, Máté József, buzdító szavak kíséretében tűzött az arra jogosultak mellé. Bajomi Vilmos alparancsnok 20, Ritter Bálint és Kappelmajer Frigyes 15—15, Kleiszner Bálint 10, Jéger József és Göbél János 5—5 éves szolgálati érem viselésére jogosultak. Egész éven át tanúsított szorgalom elismerésül 10—10 koronás jutalomban részesültek: Jéger József, Lendvay József és Angyal Lajos. Jéger József a neki juttatott 10 korona jutalmat a telefon-alapra adta, melyért a közgyűlés lelkesen köszönetet mondott. A közgyűlés elhatározta, hogy 5 telefonjelző állomást rendez be, mely ügynek elintézésével az igazgató választmányt bizta meg.

TANÜGYI HIREK.

Községi iskolaszéki elnök választás. A madoccai községi iskolaszék elnökévé Decsy Béla községi jegyző választott meg.

Iskola javítás. A gyónki ág. hitv. egyházközség és Gyulaj rk. hitközség elemi iskoláját e nyáron teljesen kijavíttatja, az erre vonatkozó tervet és költségvetést jóváhagyás végett a vármegye közigazgatási bizottsághoz már be is terjesztette.

Szekszárd új népiskolái. Szekszárdon e nyáron 3 új rk. iskola fog építtetni, az iskolaszék erre vonatkozó határozatát a püspök jóváhagyta. Az építésre kölcsönt vesznek fel. A terv és költségvetés már készül.

Pályázat. Ódalmáson az újonnan szervezett II. tanítónői állomásra pályázat van hirdelve. A folyamodványok márcz. 5-ig Kocsolára, a rk. plébánoshoz küldendők.

Ipariskolai elnök választás. A tolnai iparostanonc-iskola felügyelő bizottságának elnökévé Egle Adolf választott meg.

Iskolalátogatás. Nagy Béla tanfelügyelői tolnok február hó 27-én megvizsgálta a tolnanémédi összes iskolákat.

Iskolabezáratás. A sárszentlőrinci ág. ev. iskola az iskolaépületben lakó tanító családjában előfordult dyphteritis eset miatt hatóságilag bezárattott.

Iskolaszék. A mázslonyi iskolaszék tagjaiul Nyárády Aladár dombóvári plébános, Paál József hercegi felügyelő és Takács István választott meg.

Nem lesz nyári rajztanfolyam. A „Tolnavármegyei Általános Tanítóegyesület“ mult évi közgyűléséből felirt a közoktatásügyi miniszterhez, hogy 1907 év nyarán a tanítók számára Szekszárdon rajztanfolyamot rendezzen államköltségen. A miniszter a kérelmet fedezet hiányában nem teljesíthette.

SPORT.

A vivóklub közgyűlése.

A „Szekszárdi Vivóklub“ közgyűlése, csütörtökön este, mult hó 28-án folyt le a kaszinó éttermében, igen kedélyes vacsorázás körében. A már mintegy 40 taggal bíró

egyesület 23 tagja vett részt a közgyűlésen. Dr. Szentkirályi Mihály elnök a közgyűlést megnyitja, üdvözlözi a már „Reinprecht mester“ főztőtől jóllakot tagokat és elnöki előterjesztésében ismerteti a klub mult évi működését, majd pedig Kovács Otto pénztáros ismerteti az egylet anyagi helyzetét. A nagy tetszéssel fogadott jelentések után a pénztárosnak megadják a felmentvényt, mire elnök saját és tisztársai nevében megköszöni a beléjük helyezett bizalmat, állásukról lemondtak, de tisztújító közgyűlésre nem került a sor, mert a jelenlevők egyhangú lelkes felkiáltással a mult évi tisztikart, megválasztottnak nyilvánítják. Dr. Szentkirályi megköszöni a bizalomnak ily impozáns módon való megnyilatkozását s biztosítja az egyesületet a tisztikar további buzgóságáról; majd pedig a tagokat elítelve, a közgyűlést berekeszti. Ezután következett az akadémia; de nem vivó-akadémia, hanem a szellemi harcoknak és párvialaloknak tömege, melyben a támadások és ripostozások oly szédítő gyorsasággal követték egymást, hogy bármely bajnoknak is becsületére vált volna.

Az első fölköszöntőt Simontsits Elemér, mint az egyesület zászlótartója mondja, ki buzdítja a tagokat, hogy továbbra is ily lelkesedéssel üzzék e nemes sportot (nem a tősztozást, hanem a vivást) mint ezt eddig tették. Dr. Gyenes József a sportok többi ágát is óhajtáná kultiválni. Kovács Ottó, Wigand Jánost, mint az egylet tiszteletbeli tagját elíti, ki egyuttal a vivó-klub házi gazdája. Ifj. Leopold Lajos igen szép szavakban emlékezik meg Ettenberger Lajos működéséről, ki alapos tudással és önfeláldozással, helyettesítette a mestert, a kezdőket és haladókat egyaránt oktatta. Ettenberger Lajos válaszában elhárítja magáról az érdemet és azt az elnök ügybuzgóságának tudja be, elítelve dr. Szentkirályit, ki igen meleg hangon mondott néhány szóban bucsuzik Ettenbergertől, kit hivatása mintegy 10 hónapra visz el körünkből. Wigand János Simontsitsot elíti, dr. Véges Ferencz Zoltánt köszönti fel, dr. Kramolin Kurz Vilmost, Simontsits a betegség miatt távolmaradt Totth Ödönt, Wigand János ifj. Leopold Lajost, ifj. Leopold dr. Gyenest, dr. Horváth dr. Szentkirályit, Wigand János Kovács Ottót, Simontsits a legifjabb tagokat, dr. Szalay László Simontsitsot és családját, ifj. Leopold Lajos a gimnáziumban vivó vivó-klub háziasszonyát, Wigand Jánosnét, mint a klub örökös „lady patronesse-ét“ elíti. Sarkadi a hölgyeket, Wigand a sajtót és Földvárit, ki szép szavakkal buzdítja a klub tagjait nyilvános szereplésre. Beszéltek még dr. Spányi, dr. Krón és Reichl Dezső, nem szólva azokról, kikről már szólunk, kik talán még most is szólnának, ha nem szólalt volna meg a hazatért Garay Lajos hegedűje, dr. Szentkirályi

gyönyörű énekét kísérve. De hogy ezáltal hány el nem mondott tősztozt dőlts dugába, ezt csak az tudja, ki ezek után még végighallgatta bizonyos methaphizikai kérdések megvitatását, melyben Wigand vivott erős csatát nagyszámu ellenfeleivel. De azért a muzsika csak szól, s hangos volt a jókedv, még szürkületkor is.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen jó testvérünknek, illetve nagybátyánkunk váratlanul történt elhunyt alkalmából úgy a hatóságok, mint városunk és a széles környék részéről megnyilvánult kegyeletes részvételért, mellyel mély fájdalomunkat enyhítették, a nyilvánosság előtt legőszintébb köszönetet mond

a Wosinski család.

NYILTTÉR.*

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Lenne szives kérem b. lapjában alábbi soraimat közölni.

Az ózsáki műkedvelői előadás bevétele és kiadása.

Bevétel:

43 ülőhely á 60 fill.	25 K 80 f
73 állóhely á 40 fill.	29 K 20 f
30 gyermek á 20 fill.	6 K — f
Jegymegváltásból	16 K 30 f

Összesen 77 K 30 f

Kiadás:

Szereplők és zenészek vacsorája (csirke paprikás fánk és bor)	41 K 80 f
Czigány zene	12 K — f
Meghívók és bélyeg	7 K 20 f
Színpad kellékei, maskirozás kellékei, világosítás, színdarab, szerepekhez papír	28 K 30 f.

Összesen 89 K 30 f

Szolgáljon ez a kíváncsiak fölvilágosítására.

Ózsák, 1907. febr. 26.

Kiss Béla István
kántortanító.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

285. sz.

kig. 1907.

Gerjen község elöljáróságától.

Hirdetmény.

Gerjen község, valamint a hozzátartozó Vettle pusztán — az 1883 : XX. t.-cz. értelmében — gyakorolható

vadászati jog

f. évi augusztus hó 1-től kezdve 6 egymás után következő évre 1907. évi ápril hó 23-án d. e. 10 órakor Gerjen község házában nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekínthetők.

Gerjen, 1907. évi február hó 26-án.

Babay Géza
jegyző.

Tolnai Benő
bíró.

H I R D É T E S E K

jutányos áron vétetnek fel lapunk kiadóhivatalában.

Üzlet megnyitás.

A nagyközönséget tisztelettel értesitem, hogy **Szekszárdon** a Duna-utca 64/a szám alatt, Horváth József vármegyei káplár házában

épület- és mű-asztalos

tüzletet nyitottam.

Budapesten folytatott tanulmányaim, Bécsben és Berlinben szerzett bő tapasztalataim képessé tesznek arra, hogy bármely szakmába vágó munkát akár önálló, akár adott terv szerint a legizlésebben elkészíthessek. Vállalkozom templom berendezések és a legfinomabb szobabútorok izléses és jutányos áron való elkészítésére, valamint épület munkák kiállítására.

Szolgálataimat felajánlva, kérem a nagyközönség b. támogatását.

Szekszárdon, 1906 december 6.

Kiváló tisztelettel

9-10

Botos Imre.

Kiadó lakás.

Az Urtika-féle házban (Flórián-utca) 1300 házszám alatt 4, esetleg 6 utcai szobából álló lakás **márczius 15-től kiadó.**

1-2

Korcsma eladás.

A szedresi 36. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 3. sorszám, 76. helyrajzi szám alatt felvett **korcsma-épület**, a hozzátartozó épületekkel együtt eladó.

Az épületek, ugymint a 10 méter hosszú és 4 méter széles pince jó állapotban vannak.

Az ár megjelölésével ellátott zárt ajánlatok **1907 április 15-ig dr. Örfy Gyula szekszárdi ügyvéd urhoz** küldendők.

Esetleg a korcsmaépület közvetlen közelében lévő 2400 négyszög öl jó minőségű **szántó föld** is áruba bocsájtatik.

2-2

Gőzmalom eladás.

Szekszárd városban (megyei székhely)

18 év óta fennálló, jó forgalmu gőzmalom szabad kézből eladó.

A malom áll: 1 drb 21-es Ganz-féle hengerek, 2 pár 36" kő, 2 drb 5 méteres liszthenger (cilinder), 2 drb Progresz-féle buzatisztító gép és egy tarár, továbbá a malomhoz tartozó egyéb eszközökből. 1 drb Eisele gyárában készült Kornwal gőzkazán, hullámos tüzesóvel, 10 légkörnyomással, 1 drb 18 lóerejű Nicholson-féle gőzgép Mayer expenziós vezérművel, végül hozzátartozó lakással, mely bármikor üzemben megtekinthető. — Bővebbet

Fekete Mihály

gőzmalomtulajdonosnál.

1-3

283.

Kajdacs község előljárósága.

ki. 1907.

Árverési hirdetmény.

Kajdacs község előljárósága közhírré teszi, hogy **1907 április hó 15-én** d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen a Kajdacs község határában levő Hrabovszky-féle nemesi birtokon és a volt urbéri birtokon — melyhez a székesi tó is tartozik — gyakorolható

vadászati jogot

6 egymásután következő évre, vagyis **1907 augusztus 1-től 1913 július 31-ig** terjedő időre haszonbérbe adja.

Az árverés a község házában fog megtartatni, a hol a feltételek előre is betekintheők.

Kajdacs, 1907 február hó 27-én.

Sorok Dezső

jegyző.

1-2

Kajári Mihály

biró.

Hirdetések

jutányos áron vétetnek fel lapunk kiadóhivatalában.

1389. sz.

Szekszárd r. t. város polgármesterétől.

1907.

Terméskő szállítási hirdetmény.

A szekszárdi „Séd“ nevezetű hegyi patak szabályozásához 1907. évre szükségelt 240 köbméter fejtett terméskő szállítására pályázatot hirdetek.

A kőanyag lehető nagy darabokban kívántatik a Szekszárd melletti Sárvizcsatorna balpartján rendszeren kirakva. Szállítási határidő június 1.

Vállalkozni kívánók ajánlataikat a bánya megnevezésével, melyből a terméskő nyeretik és 200 kor. bánatpénz melléklésével **f. é. márczius hó 31-ig** Szekszárd rendezett tanácsu város polgármesteréhez nyujtsák be.

Későbbi ajánlatok nem fogadtatnak el.

Kelt Szekszárdon, 1907 február 22-én.

Janosits Károly

főjegyző,

h. polgármester.

Szőlő eladás.

Jobb-parásztai egy darabban levő 4234 □ öl, az agárdi keresztnél levő 491 □ öl, a Kerekhegyen (Petrében, a Pleszky-szőlő mellett) levő 3436 □ öl, az öcsényi hegyen levő 1078 □ öl szőlőimet elköltözés miatt szabad kézből eladom. Értekezni lehet velem **Bezerédj-utca 19. sz. alatti lakásomon.**

Dömötör László.

3-3

Kiadó lakás.

Egy három szobás utcái lakás hozzá tartozó mellék-helyiségekkel Szt. György-napra kiadó.

Bővebbet a tulajdonosnál:

Strényer András,

Vásártér új utca 370.

2-2

Eladó ház.

A Széchenyi-utcában, a „Szekszárd Szálló“ közelében, egy öt szobás lakással s megfelelő mellék-helyiséggel bíró ház, mely tüzeti czélokra is kiválóan alkalmas, szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítást ad e lap szerkesztősége és kiadóhivatala.

HIRDETMEY!

Legjobb minőségű, vasalni való

FASZÉN

5 kilótól kezdve kilója 10 fillér, nagyobb vételnél és viszontelárúsítóknak kedvezmény. — Bel- és külföldi köszén.

Felvágott kemény száraz tűzifa

10 kilótól kilója 3 fillér, métermázsánként 2 korona 80 fillér, továbbá mindennemű hasáb, ugyszintén dorong-tűzifa jutányos árban, tölgyfa 1 és fél méter hosszú szőlőkaróknak, saját telepemen, a vasuti indóházzal szemben kapható.

Kivánatra a fát, ugyszintén a szénét saját kocsimon házhoz is szállítom jutányosan.

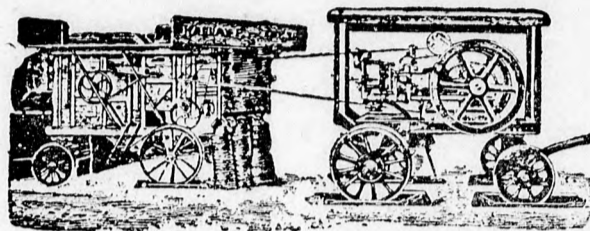
Tisztelettel

Mutsenbacher Ödön

tűzifa és szénkereskedő

SZEKSZÁRDON. 3-10

A világ legjobb cséplőkészletei. Teljes jótállás kitünő cséplésért

Hatósági engedély nélkül szalmafedeles házak között is használhatók.

112 díjjal kitüntetett!!

A világ legegyszerűbb és leg-tökéletesebb **motor-**

cséplőkészleteit

valamint a legtökéletesebb **benzin-, petrolin-, ásványolaj-motorokat** ajánlja teljes jótállás mellett leg-jutányosabb árban 3-5 évi részletfizetésre:

Kállay motortelepe Budapest, VI., Nagymező-utca 43.

Csak ezen telepen szerezhetők be a világhírű, szabad szemmel látható befeccskendező készülékekkel ellátott gazdasági és ipari czélokra legalkalmasabb

benzin-, petrolin-, ásványolaj-motorok

és villanyos gyújtású benzinkomobil cséplőkészletek.

Nagy munkateljesítés. — Olcsó árak. — Legcsekélyebb napi költség

Aki elismert kitünő szerkezetű olcsó motort akar venni, forduljon bizalommal ezen szakértő czéghez. 21-25

Tessék a pontos címre ügyelni!

Kállay Motortelep Budapest, Nagymező-utca 43.

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Motoraink terjesztése érdekében használt gőzgépek cserébe vétetnek.

Ha köszvényben, reumában, ischiában szenved,

vegyen egy üveg

Dr. Fiesch-féle köszvény-szeszt,

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és daganatokat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető. Kapható:

Dr. FLESC H. M.

„Magyar Korona“ gyógyszerházban Győr, Baross-ut 24. szám.

Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való „Családi üveg“ ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Családi“ üveg rendelésénél már bérmentve utánvétellel küldjük.

Manhold Kálmán Kula

Bácsmegyének a Telecska magaslatán fekvő jolánföldi szőlőoltvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható:

1. Szokvány minőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres *zöldoltvány*.
2. *Amerikai és európai* sima és gyökeres vessző.
3. *Alma, körte, barack és kajszinfa* 1, 2, 3 éves ojtványok a legkiválóbb fajokban.
4. *Gleditsia és Maclura Aurentiaca* élősvény, a melynek gyökerei nem sarjadzanak, tövisei igen sikerültek, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellentáll. Kivánatra név- és árjegyzéket készséggel küldök. Szives megkereséseket kér:

Manhold Kálmán nagybérlő.

Hajeltávolító! Hölgyek figyelmébe!

„Szomet“ amerikai újdoság az arcz bármely részén és a karon a szőr-kinövéseket könnyű kezeléssel pár perc alatt gyökerestől eltávolítja biztos sikerrel. Használati utasítással díszretnen küld 10 korona utánvétellel magyarországi kizárólagos főraktárából Soós Károly, Marosvásárhely.

Sikerült az Orsz. Posztótkiv. Áruház-nak (Budapest, Rottenbiller-utca 100 sz.) 100 vég nagyon jó minőségű tartós férfiruha szövetet egy csőbe jutott posztógyárostól poton áron megvenni. Ez okból szétküld vidékre utánvétellel csak 6 koronáért egy teljes férföltönyre elegendő 3 méter nagyon jó, tartós, remek mintázatú szürke, barna és drapp seviot szövetet. Sötétkéket vagy feketét 7 koronáért. A fenti céget t. olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Legjobb mellékkereset

nők és családok részére. Egy helyen és egy háztartásban so hiányoznak az eredeti „Styriai“ kötőgép. Árjegyzék ingyen. Kedvező fizetési feltételek.

Első STYRIAI kötőgép-gyár magyarországi képviselője FOGL J. L. műgépsz Budapest, VI. Csengery-utca 54.

Farsangra

és egyéb alkalmakra készítenek tánczrendeket olcsó, közép és egész finom minőségben, minden színben. Együttal ajánlok zsinórokat, paszomántokat, selyemgombolyagokat, könny-zsinórzatokat egész és felselyemben és pamutban, minden fajtában. Legelőkelőbb referenciák. Megrendeléseket jutányosan és gyorsan teljesítetek.

Schwarcz Jakab paszománygyáros Budapest VIII, Rombach-u 3.

Eötvös Lajos és Társai

kereskedelmi kertészete és magkereskedése **Tarcal** (Zemplénmegye.)

1000 drb Gleditschia csemete 4
1000 „ 2 éves akác-csemete . 10 és 15
1000 „ 1 „ „ „ 4-6 és 16
1000 „ vadalma csemete . . 12 és 20
1000 „ vadrkörte csemete . . 14 és 25
Nagyvirágu kerti diszszegfü tövek 10 drb 1-20
2 éves bokorrózsák 10 drb 5 kor., 100 drb 35
2 „ hónapos rózsák, 10 drb 5 kor., 100 drb 35

Elsőrendű kerti magvak, virághagymák, disznóvénylegcsőcső árakon. — 160 oldalas főárjegyzékünk kivánatra bérmentve.

Szőlőoltványok!

Hiányok pótlására: Két éves, száza 20 kor. Telepítésre: Gyökeres zöldoltvány, ezre 160 kor., sima 90 kor. Fásoltvány I. 200 kor., ez szépségihával 90 kor.

Mind Riparia portalis alanyon, a legjobb és legbőtermőbb bor- és csemege fajokban. Hegyi bor legolcsóbban. — Árjegyzék ingyen.

Székely I. József, Gyöngyös.

Rheumát, Csúzt, Köszvény 17-52

föltétlenül és biztosan gyógyít a híres és minden házbau nélkülözhetetlen

Dr. Arányi herkulesfürdői Rheuma-Olaj

Ajánlható kéz, láb, hát, mell és derékfájásnál, fités, erőltetés, ficzamosodásoknál, fülfájás és fülzugás, fej- és fogfájásnál. Kapható a készítőnél:

Balla Sándor gyógyszerháza Hódmezővásárhely, Kosuth-tér. Ára egy üvegnek 2 korona — Próbaüveg 1 kor. 6 kor. rendelésnél ingyen csomagolás, bérmentve.

Vigyázz! Egy próbadoboz mindent bizonyít. Ne hagyjuk magunkat lebeszélni.

Ideális arcz-eréme a zsirtalan
DIANA ARCZKENŐCS
nappali használatra.

Az arcznak üde szint kölcsönöz és
azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű
DIANA ARCZKENŐCS

szeplő, májfolt és mindennemű arc-
tisztítatlanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Kapható:

**Szeghy Sándor gyógyszer-tá-
rban Szekszárdon.** 4-52

Biztos gyógyulást

talál mindenki a felette fájdalmas bajok

Rheuma 4-8
Csusz
Ischias
Zsába ellen,

ha csak egyszer is megpróbálja
az új szert.

A „SAMOL” egy kenőcs, mely 1 K
50 és 2 K 50 f-es (sokáig tartó)
tubusokban a legtöbb gyógyszer-tár-
ban kapható.

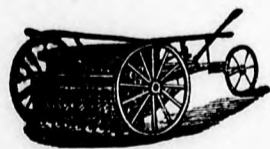
SAMOL

Ha a lakóhelyen lévő gyógyszer-tár-
ban „SAMOL” még nem volna rak-
táron, tessék írni a budapesti fő-
raktárhoz.

FILO JÁNOS gyógyszerész Budapest
Mátyás-tér 3.

A „Samol” oly eddig ismeretlen, hatásos alkat-
részt tartalmaz, melynek előállítás a legtöbb
államban szabadalmazva van. A budapesti ker-
betegsegélyző pénztár kórházában, más számos
kórházban, orvosok és magánosok által kipró-
bálva. Használati utasítás és orvosi vélemények
minden tubusnál.

DEBULAY IMRE

lakatos üzlete
SZEKSZÁRD.

Raktárt tart:

gazdasági gépekben,

borprés- és

szőlőzuzókban, 9-26

takaréktüzhelyekben.

Mit igyunk?

Bort és vizet, de csakis

BORSZÉKI GYÓGY- BORVIZET

amely a legegészségesebb és legkellemesebb üdítő ital
talán az egész világon!

Kínos Erdély adja, de egész hazánk büszkesége ez a kel-
lemes összetételű víz, amely kivívta a külföld bámulatát is.

Fájdalom, a szállítás okozta nehézségek miatt eddig csak jó
drágán volt beszerezhető, így a nagyközönség az értéktelenebb,
de olcsó kulforrások vizét kapkodta, vagy pedig mesterséges
vizet ivott.

De most a borvizek királya elfoglalja megillető helyét.

**Hallatlan olcsó árak, óriási kedvezmény, —
ihatja ur, szegény!**

Egyedüli főelárusító vidékünkön

32-52

Kiss Pál paksi fűszerkereskedő,

aki azonban ebből a pompás üdítő italból minden nagyobb köz-
ségben állandó raktárt létesít.

Igyunk hát borszékit!

1⁴/₁₀ literes palaczk 1 literes palaczk 1/2 literes palaczk
48 fillér. 40 fillér. 30 fillér.

A régi áraknál majdnem felénnyel olcsóbb!
Vendéglősöknek és nagyban vásárlóknak **még nagyobb ked-
vezmény.** Az üres palaczkokat az elárusítók visszavásárolják!

Szekszárdi főeladás: **Ferdinánd Antal és fiainál.** Tolnán
Trutzer S. és Társa, Dunaszentgyörgyön **Kálmán Dániel,**
Dunaföldváron **Schwendtner Ferencz,** Faddon özv. **Ékes**
Edéné, Gyöngyösön **Weil Ádám,** Bonyhádön **Ermel Adóif** és
Novotny Rezső fűszerkereskedőknél.

BÁTER JÁNOS
KÖNYVNYOMDÁJA
SZEKSZÁRD.

Készít a legrövidebb idő alatt izléses, tiszta kivitelű

ZÁRSZÁMADÁSOKAT,

továbbá: számlákat, körleveleket, műveket,
falragaszokat

és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabb árral.

Nem vehetünk értékesebb, czélsze-
rűbb és hasznosabb
ajándékot,

mint egy jó

Varrógépet,

melyet csak

MÜLLER TESTVÉREK

szekszárdi nagyválasztéku raktárából

10 évi jótállással vehetünk.